

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Att bygga upp ett finansiellt ekosystem för den sociala ekonomins företag

(förberedande yttrande)

(2016/C 013/23)

Föredragande: Ariane RODERT och Marie ZVOLSKÁ

I en skrivelse daterad den 28 april 2015 och i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt bad Nicolas Schmit, Luxemburgs minister för arbetsmarknad, sysselsättning och social och solidarisk ekonomi, på det kommande luxemburgska ordförandeskapets vägnar, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att utarbeta ett förberedande yttrande om

Att bygga upp ett finansiellt ekosystem för den sociala ekonomins företag

(förberedande yttrande).

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 8 september 2015.

Vid sin 510:e plenarsession den 16–17 september 2015 (sammanträdet den 16 september 2015) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 204 röster för, 2 röster emot och 4 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar det luxemburgska EU-ordförandeskapets prioritering av den sociala ekonomin och särskilt dess fokus på att skapa ett skräddarsytt finansiellt ekosystem.

1.2 EESK uppmanar kommissionen att inte förlora momentum när det gäller att stödja den sociala ekonomins agenda samt att säkerställa ett fortsatt stödjande ramverk för den sociala ekonomins utveckling genom att förnya agendan för "Initiativ för socialt företagande", inklusive det skräddarsydda finansiella ekosystem som behövs.

1.3 EESK framhåller att tillgång till finansiering måste betraktas som en del av det fullständiga ekosystem som behövs för utvecklingen och tillväxten för företag inom den sociala ekonomin.

1.4 Ett idealiskt finansiellt ekosystem för den sociala ekonomins företag innefattar bl.a. medverkan från flera olika berörda parter, hybridkapitallösningar och tålmodiga kapitallösningar med garantisystem, som ofta tillhandahålls av institutioner inom social finansiering som delar den sociala ekonomins värderingar.

1.5 Kommissionen bör stödja framväxten av nya instrument, se till att finansiella bestämmelser möjliggör en utveckling, främja forskning om det samhälleliga mervärdet av investeringar i sociala företag och be medlemsstaterna om så kallade peer-reviews i denna fråga.

1.6 EESK välkomnar att den sociala ekonomin är en investeringsprioritering i den aktuella investeringsplanen för Europa ⁽¹⁾ och uppmanar kommissionen att till fullo dra nytta av detta ställningstagande.

⁽¹⁾ Skäl 17 och artikel 9.2.

1.7 Kommissionen bör undersöka om och hur investeringar för social påverkan (social impact investment) kan vara en komponent i det finansiella ekosystemet för den sociala ekonomins företag och om bakomliggande policys verkligen stöder utveckling av företag inom den sociala ekonomin.

1.8 EU måste dessutom erkänna den sociala ekonomins företag genom att införa stödjande incitament i kapitalkravsförordningen ⁽²⁾. Bankutlåningen till den sociala ekonomin skulle främjas starkt av detta, utan någon påverkan på de offentliga finanserna.

1.9 Finansiellt stöd på EU-nivå måste kombineras med att kommissionen tillhandahåller vägledning, utbildning och kapacitetsuppbyggnad för myndigheter och nyckelaktörer.

1.10 Medlemsstaterna bör agera medinvesterar för att stödja inrättandet av etiska fonder, sociala innovationsfonder och fonder för socialt riskkapital samt underlätta offentliga garantisystem. Dessutom bör medlemsstaterna överväga att se över möjligheterna till skatterabatt på inkomster (individer och företag) samt andra skatteincitament för både sparare och investerare i syfte att locka investeringar till den sociala ekonomins företag.

1.11 De sociala företagen måste själva ta initiativ till att utveckla instrument som t.ex. egenkapitalisering, "crowdfunding" och partnerskap för social finansiering genom att samla de egna resurserna och bilda partnerskap.

1.12 För att till fullo frigöra potentialen för sociala företag måste dock alla medlemsstater utarbeta och genomföra nationella handlingsplaner för den sociala ekonomin grundat på ett brett deltagande av berörda aktörer, där företrädare för det civila samhället ingår.

2. Inledning och bakgrund

2.1 EESK **välkomnar** att Luxemburg prioriterar den sociala ekonomin under sitt EU-ordförandeskap samt erkänner den sociala ekonomins bidrag till sysselsättning, social rättvisa och hållbar utveckling.

2.2 EESK värdesätter att Luxemburgs EU-ordförandeskap begär in detta förberedande yttrande som syftar till att **utforska ett finansiellt ekosystem** utifrån den sociala ekonomins företags perspektiv samt de viktigaste egenskaperna och förutsättningar som krävs för att kunna bygga en adekvat och effektiv europeisk ram för finansiering av och investeringar i den sociala ekonomin.

2.3 EESK noterar även att Luxemburgs EU-ordförandeskap framhåller att en **begränsad tillgång till finansiering** (särskilt skräddarsydd finansiering) är ett **hinder** för den sociala ekonomins tillväxt och utveckling, vilket är i linje med tidigare yttranden från EESK ⁽³⁾, och ställningstaganden från kommissionen, Initiativet för socialt företagande ⁽⁴⁾ och OECD:s arbete ⁽⁵⁾.

2.4 Ett nytt **socialt landskap** växer fram i Europa till följd av krisen och på grund av att vårt samhälle står inför nya komplexa utmaningar. Det finns ett akut behov av sociala innovationer som mobiliserar alla samhällets sektorer. Den sociala ekonomin är en mycket viktig sektor som sysselsätter över 14 miljoner människor ⁽⁶⁾ och som spelar en nyckelroll genom att t.ex. skapa sysselsättning och social delaktighet ⁽⁷⁾ samt bidra till en smart och hållbar tillväxt för alla. Men denna sektor är fortfarande underutvecklad i många medlemsstater. För att frigöra dess fulla potential måste ett gynnsamt ekosystem skapas där tillgång till skräddarsydd finansiering är av central betydelse.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/finance/bank/regcapital/legislation-in-force/index_en.htm

⁽³⁾ EUT C 24, 28.1.2012, s. 1, EUT C 229, 31.7.2012, s. 44, EUT C 229, 31.7.2012, s. 55, EUT C 458, 19.12.2014, s. 14.

⁽⁴⁾ KOM(2011) 682 slutlig.

⁽⁵⁾ <http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/product/8409011e.pdf>

⁽⁶⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=sv&pubId=7523>

⁽⁷⁾ http://www.oecd.org/cfe/leed/130228_Job%20Creation%20through%20the%20Social%20Economy%20and%20Social%20Entrepreneurship_RC_FINALBIS.pdf

2.5 Mot bakgrund av EESK:s fortsatta **åtagande när det gäller den sociala ekonomins agenda** syftar detta yttrande till att föra fram perspektiven från den sociala ekonomins företag, som per definition använder vinstskapande som ett medel för att fullgöra sitt primära sociala uppdrag.

2.6 Som ramverk för detta yttrande hänvisar EESK till den **definition som ges i Romstrategin**⁽⁸⁾, där den sociala ekonomin beskrivs som en mängd olika organisationsformer formade av olika nationella och välfärdsrelaterade förutsättningar, men med gemensamma värderingar, egenskaper och mål. Företagen inom den sociala ekonomin utgörs av en differentierad uppsättning organisationer som sätter människan före kapitalet, t.ex. organisationsformer som kooperativ, ömsesidiga bolag, stiftelser, idéburna företag och föreningar, samt nyare former av sociala företag. Det måste understrykas att det är människor, inte det finansiella systemet, som äger och/eller har skapat företagen inom den sociala ekonomin.

2.7 Det bör också noteras att detta yttrande inte behandlar den närbesläktade frågan om de särskilda omständigheter som gäller för **"investeringar för social påverkan"**, och inte heller **EuSEF-förordningen**, eftersom dessa frågor har behandlats i tidigare EESK-yttranden⁽⁹⁾.

3. Tillgång till finansiering: en utmaning för den sociala ekonomin

3.1 Såsom påpekats av OECD⁽¹⁰⁾ **passar inte nuvarande finansieringsramverk** med den sociala ekonomins företags krav och verkliga situation, vilket visar på ett behov av kulturell anpassning av de finansiella, rättsliga och politiska ramarna så att lämpliga verktyg kan utformas. En förutsättning för att social finansiering ska bli hållbar är att det finns en samordnad strategi som skiljer sig från den strategi som tillämpas för traditionell finansiering.

3.2 En central fråga är att det råder bristande kännedom om och förståelse för **affärsmodellerna inom den sociala ekonomin**. Genom att det saknas insikt i det som kännetecknar dessa modeller (t.ex. begränsad eller ingen vinstfördelning, ett brukar- eller behovscentrerat fokus, ett delat beslutsfattande, demokratisk ledning eller gemensamt ägande) är det svårt för den sociala ekonomins företag att få tillgång till traditionell finansiering och instrument som stöder små och medelstora företag generellt.

3.3 I högre grad än för andra affärsmodeller ställs den sociala ekonomins företag inför det faktum att **finansmarknadens logik** inte är utformad för att stödja deras utveckling. Finansmarknaderna varken fångar eller belönar den sociala ekonomins företags sociala effekter eller deras allmännyttiga uppdrag. Företagen inom den sociala ekonomin får i dag ofta bara ersättning för kostnaden för den tjänst de tillhandahåller men inte för det sociala mervärde som de skapar. Avkastning på investeringar inbegriper för dessa företag främst social påverkan och i begränsad del finansiella avkastningar. Det faktum att det sociala uppdraget går före en vinstmaximering kan leda till missuppfattningen att den sociala ekonomins företag innebär högre risker och är mindre tillförlitliga än andra företag. Forskning, fakta och data visar dock på motsatsen⁽¹¹⁾. Investeringar i den sociala ekonomins företag är i själva verket inte en kostnad, utan en investering i framtiden, som bidrar till ökad sysselsättning och stärker konkurrenskraften samt därmed till medlemsstaternas totala ekonomiska bidrag på lång sikt.

3.4 När det gäller sociala investeringar har flera försök gjorts för att främja instrument som bygger på liknande struktur som traditionella finansiella instrument. Men eftersom principerna för privat kapital ofta går hand i hand med faktorer som kortsiktiga exitsstrategier, krav på ägarskap och en investeringslogik med hög avkastning **fungerar dessa instrument dåligt för företag inom den sociala ekonomin**, då sådana faktorer ofta står i direkt motsättning till det sociala företagets affärsmodell och verksamhet.

⁽⁸⁾ http://socialeconomyrome.it/files/Rome%20strategy_EN.pdf

⁽⁹⁾ EUT C 458, 19.12.2014, s. 14.

⁽¹⁰⁾ Se fotnot 5.

⁽¹¹⁾ http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/—ed_emp/—emp_ent/documents/publication/wcms_108416.pdf

3.5 Svårigheter att avyttra investeringar (vid arbete med människor i utsatta situationer) och inga eller begränsade möjligheter på andrahandsmarknaden uppfattas som ytterligare problem för traditionella investerare. Även om dessa instrument kan fungera för vissa företag (t.ex. vinstmaximerande företag med socialt syfte), finns det ändå behov av **finansiella instrument som är skräddarsydda** för den sociala ekonomins företag.

4. Ett stödjande och hållbart finansiellt ekosystem

4.1 Detta yttrande fokuserar snarare på de egenskaper och förutsättningar som krävs för att förbättra tillgången till finansiering för den sociala ekonomins företag än på att ge en fullständig överblick över olika tillgängliga finansiella instrument. De sociala företagens verkliga potential kan endast realiseras om tillgång till finansiering ingår som en del i ett **skräddarsytt och fullständigt integrerat ekosystem** tillsammans med komponenter som rättsliga ramar, affärsutveckling och stöd av olika slag, så att det tydliggörs att **sociala investeringar är av både finansiell och icke-finansiell natur**.

4.2 Förutom att vara införförd med att förbättrad finansiering för den sociala ekonomins företag är avgörande för utvecklingen och hållbarheten är det viktigt att skilja mellan finansiering av dessa företags strukturer och deras verksamhet. Det är viktigt att finansiera båda dessa aspekter, men tillvägagångssätten och instrumenten kan skilja sig åt. Det råder ingen tvekan om att när social finansiering skräddarsys för den sociala ekonomins företag måste detta ske utifrån deras sociala initiativ och aktiviteter och ses som ett sätt att förverkliga denna sektors potential snarare än att vara ett självändamål.

4.3 Man måste vara på det klara med att den sociala ekonomins företag vanligtvis har en **blandad intäktsström**⁽¹²⁾ där försäljning av varor och tjänster ofta kombineras med offentlig finansiering. Den sociala ekonomins företag förlitar sig ofta på en mix av finansiering, alltifrån medel för ett visst projekt eller program som bygger på ett politiskt mål, till offentliga kontrakt eller anskaffande av medel för expansion eller nya investeringar.

4.4 I vissa medlemsstater förlitar sig den sociala ekonomins företag på ett **kontinuerligt offentligt stöd** och samarbetar nära med offentliga myndigheter för att nå ett gemensamt politiskt eller allmännyttigt mål. Offentligt stöd är dessutom en särskilt viktig faktor under innovationsprocessen (ofta med koppling till förebyggande arbete) och i företagens tidiga utvecklingsskeden. EESK betonar därför att denna form av offentligt samarbete och finansieringsstöd inte får äventyras när externa finansieringskällor övervägs, och att den är av särskild vikt när man vill stödja sektorns framväxt och uppbyggnad i vissa medlemsstater.

4.5 Olika typer av finansieringskällor

4.5.1 **Offentligt stöd** är en viktig finansieringskälla i många medlemsstater och för många företag i den sociala ekonomin. Kopplingen mellan ett socialt företags sociala uppdrag och den offentliga politikens mål inom ramen för ett system med gemensamma mål och tillit utgör utgångspunkten för offentliga stödinitiativ. EESK vill här betona kopplingen till och sitt stöd för fortsatta insatser när det gäller kommissionens paket om sociala investeringar⁽¹³⁾, som syftar till att främja innovationer på det socialpolitiska området där företag inom den sociala ekonomin spelar en viktig roll. I många medlemsstater är offentliga kontrakt en primär inkomstkälla för dessa företag. Att tillhandahålla allmännyttiga tjänster utgör ofta kärnverksamheten för att ett socialt företag ska kunna fullgöra sitt sociala uppdrag. Dessa inkomster utgör därför ett viktigt bidrag till finansiell stabilitet. I fråga om offentlig upphandling måste ett av kriterierna vara respekten för sociala normer och särskilt tillämpningen av kollektivavtal.

⁽¹²⁾ Europeiska kommissionens kartläggning: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=sv&catId=89&newsId=2149>,
OECD:s policydokument: http://www.oecd.org/cfe/leed/Social%20entrepreneurship%20policy%20brief%20EN_FINAL.pdf

⁽¹³⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1044>

4.5.2 **Privata finansieringsinstrument** omfattar allt från traditionella instrument som affärsbanker, affärsänglar och riskkapital till t.ex. donationer, filantropiskt kapital och investerare som eftersträvar sociala effekter. Även om flera av dessa instrument kan passa företag inom den sociala ekonomin, förefaller det som att den sociala finansiering som tillhandahålls av specialiserade sociala finansörer är lämpligare.

4.5.3 Man bör också uppmärksamma **enskilda personers vilja** att investera i initiativ från den sociala ekonomin, särskilt på lokal nivå. Plattformar för crowdfunding, donationer och filantropi utgör viktiga finansieringskällor för många företag i den sociala ekonomin.

4.5.4 **Den sociala ekonomin** själv genererar också i sig medel i form av outdelade vinster, något som skattesystemet ofta uppmuntrar till. Möjligheten att ackumulera vinster som inte delas ut till medlemmarna (odelbara tillgångar) används av kooperativ som det främsta instrumentet för finansiering av den egna tillväxten. Ett annat instrument är möjligheten för medlemmar i kooperativ att delta i finansieringen av det egna kooperativet genom att ge frivilliga lån (social utlåning), något som i vissa medlemsstater regleras genom särskild lagstiftning⁽¹⁴⁾.

4.5.5 **Specialiserade finansiella institutioner, sociala, etiska och kooperativa banker** samt filantropiskt socialt riskkapital tillhandahåller instrument som är utformade särskilt för företag inom den sociala ekonomin. De italienska kooperativa utvecklingsfonderna⁽¹⁵⁾ har t.ex. utformats särskilt för att främja och utveckla kooperativ verksamhet. Dessa fonder har skapats genom en avgift på 3 % som tas ut på den årliga vinsten före skatt för kooperativ. Andra exempel är utvecklingsfonden CoopEst och det finansiella konsortiet CGM, som består av interna finansieringssystem som är öppna endast för medlemmar och som ger överbrygningskrediter samt löser problem med att få tillgång till det ordinarie banksystemet genom den förhandlingskapacitet som fler aktörer ger.

4.5.6 När man ska bygga upp en marknad eller plattform för dessa **instrument**, måste man beakta vilka incitamenten är för att attrahera kapital. Medan motivet för offentligt kapital kan vara politisk grundat kan privat kapital motiveras genom olika system för skatteincitament, riskdelningskomponenter och samverkan med den sociala ekonomin. Oavsett vilket bör varje incitament för privata finansörer balanseras mot det förväntade ekonomiska och sociala resultatet samt hur den ekonomiska avkastningen/vinsten används. Detta bör säkra att det offentliga intresset, allmänintresset och effektiv användning av (offentliga) medel förblir centralt.

4.6 Viktiga aspekter att tänka på vid skapandet av ett gynnsamt finansiellt ekosystem

4.6.1 En förutsättning för att kunna skapa ett finansiellt ekosystem för sociala företag är att det finns en **flerpartsstrategi** som för samman resurser och instrument. Ett sådant system med flera olika berörda parter, eller ett system för social och solidarisk finansiering, sammanför såväl monetära som icke-monetära resurser. Det bygger på tillit och på finansieringsstöd från flera olika aktörer (företag inom den sociala ekonomin, sparare, offentliga källor, pensionsfonder, finansiella institutioner etc.) som skapar relationer (finansförmedling och socialiserings- och stödrelationer) som delar gemensamma mål och regler. Hur framgångsrikt detta tillvägagångssätt kan vara kan man se i exempelvis Quebec, och bör utforskas ytterligare i ett europeiskt sammanhang⁽¹⁶⁾.

4.6.2 Det är av grundläggande betydelse att det finansiella stödet baseras på ett **livscykel tänkande**. Bidrags- eller projektfinsierade piloter misslyckas ofta i den andra fasen på grund av brist på lämpliga instrument som gör det möjligt för dessa sociala ekonomins företag att växa och blir hållbara. Särskilda instrument och strukturer för stödåtgärder måste utformas för varje utvecklingsfas, dvs. före start, under uppstarts-/pilotfasen och under konsoliderings- och tillväxtfasen, så att de specifika behoven för varje fas tillgodoses.

⁽¹⁴⁾ Se t.ex. den italienska lagen 127/71.

⁽¹⁵⁾ Italienska lagen 59/92.

⁽¹⁶⁾ http://www.reliess.org/centredoc/upload/FinanceQc_va.pdf

4.6.3 Traditionellt riskkapital förutsätter snabb avkastning på investeringen, ofta med krav på inflytande genom ägande. Detta är särskilt svårt för den sociala ekonomin att tillämpa och står i konflikt med de sociala företagens affärsmodeller och verksamheter. Det är därför i detta sammanhang av största vikt att kunna tillhandahålla **garantisystem och mekanismer för medinvestering** så att ansvar och risktagande kan delas. God praxis från befintliga garantisystem (ofta med hjälp av offentliga medel) bör ses över i samband med att system för att mildra den inledande "risken" med finansieringen utformas.

4.6.4 Aktörer inom den sociala ekonomin som tillhandahåller finansiering är ofta ideala att ge både finansiellt och icke-finansiellt stöd i form av t.ex. program för investeringsberedskap samt **allmän vägledning och stöd till affärsutveckling**. Dessa former av stöd är avgörande för att minska risken för konkurser. Här måste allmän "finansiell coaching" och "finansiell utbildning" övervägas.

4.6.5 **Mätning av den sociala påverkan**⁽¹⁷⁾ utgör en central faktor i social finansiering, för att redovisa den sociala påverkan som uppstår parallellt med den finansiella. Detta är enda sättet att visa på det fulla värde som skapas av de sociala företagens verksamhet och på den totala avkastningen på investeringarna, dvs. såväl sociala som finansiella vinster.

4.7 Ett ekosystem baserat på blandat kapital

4.7.1 Särskild uppmärksamhet bör ges åt olika **former av hybridfinansiering**, som passar företag i den sociala ekonomin bäst eftersom de kombinerar utvärdering av samhällsnytta med finansiella incitament. Hybridkapital består av en bidragsdel (offentliga bidrag, filantropiska medel, donationer) med aktie- och skuld- eller riskdelningsinstrument. Finansieringsinstrument av hybridkapitaltyp är t.ex. återvinningsbara bidrag, lån som kan efterskänkas, omvandlingsbara bidrag och intäktsfördelningsavtal. Hybridkapital innebär ofta ett nära samspel mellan offentligt och privat kapital med ett gemensamt mål, men även ett ömsesidigt beroende som balanserar de berörda parternas olika intressen.

4.7.2 Andra finansieringslösningar som passar för den sociala ekonomins företag är olika **former av tålmodigt kapital**. I t.ex. Frankrike och provinsen Québec i Kanada⁽¹⁸⁾ används sociala/solidariska garanti- och investeringsfonder för att föra samman kapital från olika källor och intressenter, t.ex. individer, offentliga medel och pensionsfonder, genom att tillhandahålla skuld- och aktieinstrument som baseras på principer om lägre avkastning (än ordinärt riskkapital) under en längre period (sju år eller längre). Att det är under en längre period är särskilt viktigt eftersom verksamheter som drivs i den sociala ekonomin förutsätter kontinuitet.

5. Politiska rekommendationer

5.1 Med tanke på skillnaderna mellan olika delar av Europa och de mycket varierande behoven inom sektorn för social ekonomi är följande rekommendationer ordnade efter ansvarsområdena för politiska beslutsfattare på olika nivåer.

5.2 EU-institutionerna

5.2.1 EU-institutionerna bör ha en stödjande, katalytisk, möjliggörande och mobiliserande roll för alla aktörer inom det finansiella ekosystemet för den sociala ekonomin. Dessutom måste de fortsätta att visa sitt engagemang för utvecklingen av den sociala ekonomin i Europa och se till att det finns en **stödjande politisk ram för utveckling av den sociala ekonomin generellt** genom att förnya agendan gällande initiativet för socialt företagande.

5.2.2 Kommissionen bör rikta ytterligare finansiering mot företag inom den sociala ekonomin genom olika förmedlare/intermediärer för att stödja experiment och **innovation av nya finansieringsinstrument** och säkerställa att **finansiella regleringar möjliggör** och inte hindrar denna utveckling.

⁽¹⁷⁾ EUT C 170, 5.6.2014, s. 18.

⁽¹⁸⁾ <http://capfinance.ca>

5.2.3 Kommissionen bör också överväga att pröva ett enklare regelsystem för att motivera kapital till den sociala ekonomin.

5.2.4 Kommissionen bör se över hur **crowdfunding eller "collaborative economy"-instrument** kan stödja den sociala ekonomins företag. Kommissionen bör överväga att skapa en samlad plats för crowdfunding och "participative initiatives" med inriktning på sociala företag. Exempel på detta finns på medlemsstatsnivå och skulle kunna ha relevans för plattformen för social innovation samt programmen inom Horisont 2020.

5.2.5 Kommissionen bör främja forskning i **det samhälleliga mervärdet av investeringar i den sociala ekonomins företag**. Frågeställningar att utforska skulle kunna vara hur socialt och ekonomiskt värde skapas och fångas upp samt effektiviteten hos olika finansiella instrument.

5.2.6 EESK välkomnar att den sociala ekonomin är en **investeringsprioritering i den nuvarande investeringsplanen för Europa** och uppmanar kommissionen att till fullo dra nytta av detta ställningstagande. Kapitalintensiva investeringar, såsom hälso- och socialvård, bör särskilt beaktas. Det är av vikt vid alla investeringar att inkludera ett allmänintressekriterium i bedömningen och urvalet av investeringar för att bättre beakta det sociala mervärdet.

5.2.7 Inom kapitalmarknadsunionen betonas tillgången till investeringar som gäller miljön, det sociala området och företagsstyrning samt att offentlig och privat finansiering kan arbeta tillsammans för att förbättra investeringarnas utbudssida. Det är viktigt att kommissionen i sitt regleringsarbete ser till att det finns en **koppling mellan främjandet av utveckling i den sociala ekonomins företag och förslagen inom kapitalmarknadsunionen**.

5.2.8 De europeiska fonderna spelar en särskild roll för att stödja de sociala företagen. **ESI-fonderna** kan användas som ett stöd för medlemsstaternas åtgärder genom att tillhandahålla garantier eller finansiellt stöd för att stimulera framväxten av välfärdsfonder runt om i Europa. **EaSI- och Cosme-fonderna** bör användas av kommissionen för att främja investeringsförmågan hos finansiella intermediärer och de sociala företagens investeringsvilja. Kommissionen bör säkra en balans i programmet Horisont 2020 som möjliggör för företag inom den sociala ekonomin att delta i mainstreamprojekt. Kommissionen bör noga **övervaka och rapportera** om hur dessa medel tas upp av den sociala ekonomins företag, både ur politisk och ur teknisk synvinkel.

5.2.9 Kommissionen och EIB/EIF bör se till att finansieringsmekanismer på EU-nivå, inklusive handlingsplanen för finansiering av små och medelstora företag, finns tillgängliga för den sociala ekonomins företag genom att konsekvent **integrera den sociala ekonomins företag i politiken och finansieringsmekanismerna för små och medelstora företag** samt genom **förenklade förfaranden**. Uttrycket "den sociala ekonomins företag" bör användas explicit så att man fullt ut kan garantera att olika typer av företag beaktas och att synligheten ökar.

5.2.10 Kommissionen bör se över om och hur **investeringar för social påverkan** (social impact investment) kan vara en komponent i det finansiella ekosystemet för den sociala ekonomins företag och under vilka villkor. Här kommer erfarenheterna och försöken med EIF:s accelerator för sociala investeringar samt den nyligen genomförda lanseringen av kommissionens garantisystem⁽¹⁹⁾ att ge intressanta insikter. Även de nyligen framlagda rapporterna från OECD⁽²⁰⁾ och EMES⁽²¹⁾ kommer att ge viktig information om huruvida instrument som "social impact bonds" och den bakomliggande politiken verkligen stöder utvecklingen av företagen inom den sociala ekonomin.

⁽¹⁹⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1084>

⁽²⁰⁾ <http://www.oecd.org/cfe/leed/SIBsExpertSeminar-SummaryReport-FINAL.pdf>

⁽²¹⁾ http://5emesconf.exordo.com/files/papers/101/final_draft/Godina-Maier-Barbetta_-_Paradoxes_and_Potentials_of_Social_Impact_Bonds_-_16_06_2015.pdf

5.2.11 Bestämmelserna i Basel III-regelverket utgör ett hot mot det finansiella ekosystemet för den sociala ekonomin. Det är mycket viktigt att regelverken bevarar det finansiella systemets "biologiska mångfald" snarare än att godtyckliga regler tillämpas. En relevant fråga som bör tas upp är hanteringen av lån till den sociala ekonomin enligt de aktuella försiktighetsreglerna (Basel III, paketet med fjärde kapitalkravsdirektivet och kapitalkravsförordningen, CRD IV/CRR). För närvarande medges inga lättnader när det gäller balansräkningen i samband med utlåning till sociala företag, trots att sektorn inte anses vara riskfylld, och inte heller uppmuntras utlåning till sektorn. Däremot har EU i enlighet med den **balanseringsfaktor** för små och medelstora företag som ingår i kapitalkravsförordningen medgett kapitalkravslättnader för banker som lånar ut till små och medelstora företag och till hushållen. EU måste även erkänna den sociala ekonomins företag genom att tillhandahålla en **stödfaktor för företag i den sociala ekonomin** t.ex. genom att ändra artikel 501 första stycket i kapitalkravsförordningen. Bankutlåningen till den sociala ekonomin skulle främjas starkt av detta, utan någon påverkan på de offentliga finanserna.

5.2.12 Eftersom finansiella innovationer för den sociala ekonomin främst sker på lokal, regional och nationell nivå är kommissionen i en idealisk position för att samla in och utbyta innovativa instrument och lösningar för att ge underlag för policybeslut. Här skulle det vara lämpligt med en EU-omfattande **sammanställning och övervakning** av erfarenhetsutbytet när det gäller nya finansiella initiativ och instrument på medlemsstatsnivå.

5.2.13 Finansiellt stöd från EU-nivå måste kombineras med att kommissionen tillhandahåller **vägledning, utbildning** och **kapacitetsuppbyggnad** för myndigheter och andra nyckelaktörer. EESK efterlyser därför en handbok med vägledning i hur man bygger ett finansiellt ekosystem och hur man utformar och genomför finansiella instrument för den sociala ekonomin. I linje med detta bör allmän vägledning på medlemsstatsnivå tillhandahållas och vidareutvecklas, t.ex. i form av program för investeringsberedskap.

5.2.14 EESK välkomnar kommissionens intresse för att inrätta en **arbetsgrupp för social finansiering** i samarbete med Geces (kommissionens expertgrupp för socialt företagande). Denna arbetsgrupp skulle kunna fungera som en resursbank för politikutvecklingen och övervaka situationen och åtgärderna i medlemsstaterna.

5.2.15 Så kallade **peer reviews** av finansieringen av de sociala företagens verksamhet och strukturer bör övervägas för att uppmuntra ett utbyte av instrument och bästa praxis mellan medlemsstater.

5.2.16 Kommissionen bör se över medlemsstaternas erfarenheter om fördelar och utmaningar med att ge **skatteincitament**. Detta är motiverat för företag inom den sociala ekonomin i allmänhet men även ett incitament för att locka kapital från privata sparare och sociala finansiärer. Denna aspekt bör ses över utifrån det faktum att företag i den sociala ekonomin i dag missgynnas när det gäller tillgång till finansiering (såväl offentlig som privat) jämfört med andra företag.

5.3 Medlemsstaterna samt de lokala och regionala myndigheterna

5.3.1 Medlemsstaterna spelar en central roll på nationell, regional och lokal nivå genom att skapa ett gynnsamt politiskt klimat och stödja utvecklingen och tillväxten av den sociala ekonomin. Det är få medlemsstater som i nuläget har ett tillräckligt stödsystem, och medlemsstaterna uppmanas därför att **utveckla och genomföra nationella stödsystem för den sociala ekonomin, i enlighet med initiativet för socialt företagande**. Särskild tonvikt bör läggas vid tillgången till skräddarsytt finansiellt stöd på nationell, lokal och regional nivå. Dessa initiativ skulle eventuellt kunna presenteras inom ramen för Geces.

5.3.2 Medlemsstaterna skulle kunna agera som **medinvestorare** för att stödja inrättandet av etiska fonder, sociala innovationsfonder och fonder för socialt riskkapital. Det är viktigt att offentliga garantisystem tillhandahålls eller att kapital mobiliseras från pensionsfonder, kreditföreningar etc. med hjälp av politiska incitament.

5.3.3 Medlemsstaterna bör undersöka möjligheten att säkra finansiering genom **statligt ägda garantifonder** för att ge den sociala ekonomin tillgång till konventionell finansiering.

5.3.4 Medlemsstaterna kan överväga att **utnyttja sociala investeringsfonder** genom att se över möjligheterna till skatterabatt på inkomster (individer och företag) samt andra skatteincitament för både sparare och investerare i syfte att attrahera investeringar till den sociala ekonomins företag. Drivkraften bakom dessa skattefördelar bör dock vara företagens värdeskapande på det sociala området.

5.3.5 EESK uppmanar medlemsstaterna att utforma lämpliga regelverk för den sociala ekonomin gällande **mikrofinansiering**, något som redan påpekats av kommissionen ⁽²²⁾.

5.3.6 Finansiella intermediärer spelar en avgörande roll för den sociala ekonomins utveckling. Medlemsstaterna bör genom att se till att det finns ett gynnsamt regleringsklimat stimulera tillgången till sociala **finansförmedlare** som ska tillhandahålla medel och instrument för social finansiering, oavsett om det är fråga om kooperativ eller etiska banker eller affärsbanker med särskilda dotterbolag som är inriktade på den sociala ekonomin.

5.3.7 **Lokala och regionala myndigheter** spelar en viktig roll för att tillhandahålla lokal infrastruktur och genomföra olika initiativ. De bör uppmanas att dessutom ta initiativ till ett flerpartssamarbete för att stödja den lokala/regionala utvecklingen. I detta sammanhang ger Eruf ett mycket viktigt stöd.

5.4 Övriga aktörer

5.4.1 **Företagen i den sociala ekonomin måste själva ta initiativ** till att utveckla instrument som t.ex. egenkapitalisering, gräsrotsfinansiering (crowdfunding) och partnerskap för social finansiering genom att samla de egna resurserna och bilda partnerskap.

5.4.2 Det är också viktigt för den sociala ekonomins företag att överväga ett ökat **samarbete med externa parter**, t.ex. privata affärsbanker och olika förmedlare. Detta är kanske inte lämpligt i alla situationer, men det skulle kunna vara av värde i vissa utvecklingsskeden. Det är viktigt att under de rätta förutsättningarna kunna öka intresset och kunskapen om den sociala ekonomins företag inom den finansiella sektorn.

Bryssel den 16 september 2015.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

⁽²²⁾ COM(2007) 708 final.